Prawda wiary katolickiej i dialog z religiami we współczesnym świecie

W ostatnich dziesięcioleciach szeroko rozpowszechniło się stwierdzenie, które – choć może wydawać się wyrazem dobrych intencji – wymaga głębokiego wyjaśnienia z katolickiego punktu widzenia:

„Wszyscy oddajemy cześć temu samemu Bogu."

Bardzo często wyrażenie to jest używane jako znak szacunku, pokojowego współistnienia i pragnienia zgody między religiami. Jednak z punktu widzenia rzetelnej teologii katolickiej stwierdzenie to może być nieprecyzyjne, a nawet prowadzić do poważnego zamieszania doktrynalnego.

Kościół katolicki naucza, że **istnieje tylko jeden prawdziwy Bóg**, Stwórca nieba i ziemi, ale jednocześnie uczy, że pełnia Bożego Objawienia znajduje się w Jezusie Chrystusie, prawdziwym Bogu i prawdziwym Człowieku.

Dlatego też, choć Kościół uznaje obecność elementów prawdy i świętości w innych religiach, nie twierdzi, że wszystkie religie oddają cześć temu samemu Bogu w tym samym znaczeniu ani że wszystkie koncepcje religijne są równoważne.

To zagadnienie nabiera szczególnego znaczenia podczas studiowania deklaracji Soboru Watykańskiego II:

„Nostra Aetate", ogłoszonej 28 października 1965 roku, dotyczącej stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich.

Dokument ten wyznaczył historyczną zmianę w sposobie, w jaki katolicy mają odnosić się do wyznawców innych tradycji religijnych.

Nie oznaczał on rezygnacji z chrześcijańskiej tożsamości ani stwierdzenia, że wszystkie religie są sobie równe. Wręcz przeciwnie – był wezwaniem do prawdy, szacunku i dialogu, opartych na mocnym fundamencie własnej wiary.

---

1. Czym naprawdę jest *Nostra Aetate*?

Łacińskie wyrażenie *Nostra Aetate* oznacza **„W naszych czasach”**.

Jest to krótka, lecz niezwykle ważna deklaracja przyjęta podczas Soboru Watykańskiego II.

Jej głównym celem było udzielenie odpowiedzi na oczywistą rzeczywistość: współczesny świat stawał się coraz bardziej zintegrowany, a narody, kultury i religie coraz częściej żyły obok siebie.

Kościół zrozumiał, że nie może ignorować tej rzeczywistości. Konieczne było przedstawienie katolikom jasnych wskazań dotyczących relacji z osobami należącymi do innych tradycji religijnych.

Dokument rozpoczyna się słowami:

> *„W naszych czasach, gdy ludzkość z dnia na dzień coraz bardziej się jednoczy, a więzi między narodami stają się coraz silniejsze, Kościół uważniej rozważa swój stosunek do religii niechrześcijańskich.”*

Intencją Soboru nie było stwierdzenie, że:

- wszystkie religie są prawdziwe;
- wszystkie religie prowadzą w równym stopniu do Boga;
- wszystkie religie oddają cześć temu samemu Bogu;
- Jezus Chrystus jest jedynie jedną z wielu możliwych dróg.

Żadna z tych idei nie pojawia się w *Nostra Aetate*.

To, co rzeczywiście znajduje się w dokumencie, to wezwanie do uznania, że Bóg nie pozostawił ludzkości bez żadnych znaków swojej obecności.

---

2. Jeden Bóg, ale pełnia Objawienia w Chrystusie

Wiara katolicka opiera się na jednej fundamentalnej prawdzie:

Istnieje tylko jeden Bóg.

Pismo Święte wyraża to jasno:

> *„Słuchaj, Izraelu, Pan jest naszym Bogiem – Pan jedyny.”*
> *(Pwt 6,4)*

Chrześcijaństwo nie wierzy w wielu bogów. Nie jest jedną z wielu religii proponujących jedynie odmienny obraz bóstwa.

Wiara chrześcijańska głosi, że jedyny Bóg objawił się w sposób ostateczny w Jezusie Chrystusie.

Sam Jezus powiedział:

> *„Ja jestem drogą, prawdą i życiem. Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej jak tylko przeze Mnie.”*
> *(J 14,6)*

To stwierdzenie Chrystusa jest kluczowe dla zrozumienia stanowiska Kościoła katolickiego.

Kościół nie może twierdzić, że wszystkie religie przedstawiają ten sam obraz Boga, ponieważ różnice są rzeczywiste i bardzo głębokie:

- chrześcijaństwo wyznaje Boga jako **Ojca, Syna i Ducha Świętego**;
- judaizm nie uznaje Jezusa Chrystusa za Mesjasza i Pana;
- islam odrzuca boskość Chrystusa oraz tajemnicę Trójcy Świętej;

- inne religie posiadają całkowicie odmienne koncepcje bóstwa.

Dlatego, choć może istnieć wspólne odniesienie do Boga jako Stwórcy, **nie istnieje pełna tożsamość między wiarą katolicką a innymi religiami**.

---

3. Co zatem naprawdę ma na myśli Kościół, mówiąc o dialogu międzyreligijnym?

To jeden z punktów, wokół których najczęściej rodzą się nieporozumienia.

Dialog nie oznacza zrównania wszystkiego.

Szacunek nie oznacza akceptowania wszystkiego.

Miłość bliźniego nie oznacza zaprzeczenia prawdzie.

Katolik może i powinien prowadzić dialog z wyznawcami innych religii, ponieważ każda osoba posiada godność pochodzącą od Boga.

Kościół naucza, że każdy człowiek został stworzony na obraz Boga:

> *„Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz; na obraz Boży go stworzył; stworzył mężczyznę i kobietę.”*
> *(Rdz 1,27)*

Dlatego chrześcijanin powinien patrzeć na drugiego człowieka z szacunkiem, nawet jeśli istnieją głębokie różnice doktrynalne.

Jednak prawdziwa miłość nigdy nie eliminuje prawdy.

Ojciec, który kocha swoje dzieci, nie mówi im, że wszystko jest obojętne. Matka, która kocha,

nie ukrywa rzeczywistości, aby uniknąć trudności. Tak samo Kościół kocha wszystkich ludzi, ale nie może porzucić prawdy otrzymanej od Chrystusa.

---

4. Relacja z judaizmem: wyjątkowa historia

Nostra Aetate poświęca szczególną część narodowi żydowskiemu.

Powód jest bardzo głęboki: chrześcijaństwo narodziło się w historii Izraela.

Jezus był Żydem.

Najświętsza Maryja Panna była Żydówką.

Apostołowie byli Żydami.

Kościół uznaje, że:

> *„Kościół Chrystusowy uznaje, iż początki jego wiary i wybrania znajdują się już u Patriarchów, Mojżesza i Proroków.”*

Święty Paweł wyraża tę więź słowami:

> *„Są Izraelitami; do nich należy przybrane synostwo, chwała, przymierza, nadanie Prawa, kult i obietnice. Do nich należą patriarchowie i z nich według ciała pochodzi Chrystus.”*
> *(Rz 9,4–5)*

Jednak uznanie tego wspólnego korzenia nie oznacza twierdzenia, że judaizm i chrześcijaństwo są dziś tą samą wiarą.

Zasadniczą różnicą jest Jezus Chrystus.

Dla Kościoła katolickiego Jezus nie jest jedynie nauczycielem duchowym ani prorokiem, lecz:

> *„Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas.”*
> *(J 1,14)*

Relacja z judaizmem powinna być naznaczona szacunkiem, historyczną wdzięcznością oraz całkowitym odrzuceniem antysemityzmu, ale równocześnie pełną wiernością Chrystusowi.

5. Relacja z islamem: wspólne punkty i zasadnicze różnice

Nostra Aetate mówi również o muzułmanach.

Dokument stwierdza:

> *„Kościół odnosi się także z szacunkiem do muzułmanów, którzy oddają cześć jedynemu Bogu.”*

To stwierdzenie należy właściwie rozumieć.

Kościół uznaje, że islam posiada odniesienie monoteistyczne oraz że wielu muzułmanów szczerze pragnie służyć Bogu.

Nie oznacza to jednak, że islamska nauka o Bogu jest identyczna z chrześcijańskim Objawieniem.

Istnieją zasadnicze różnice.

Trójca Święta

Wiara katolicka wyznaje:

Jednego Boga w trzech Osobach:

- Ojca.
- Syna.
- Ducha Świętego.

Islam odrzuca tę prawdę, ponieważ uważa, że narusza ona absolutną jedność Boga.

Jezus Chrystus

Dla chrześcijanina:

Jezus jest Bogiem, który stał się człowiekiem.

Dla islamu:

Jezus (*Isa*) jest wielkim prorokiem, ale nie jest Bogiem.

Tutaj znajduje się zasadnicza różnica.

Dlatego proste stwierdzenie: „oddajemy cześć temu samemu Bogu”, bez dalszych wyjaśnień, może stworzyć fałszywe wrażenie jedności doktrynalnej, która w rzeczywistości nie istnieje.

---

6. Dlaczego niektórzy mówią, że wszystkie religie oddają cześć temu samemu Bogu?

Zazwyczaj takie wyrażenie wynika z trzech intencji.

1. Poszukiwanie pokoju

Wiele osób pragnie uniknąć konfliktów religijnych i mówi:

„Wszyscy wierzymy w coś wyższego.”

Intencja może być dobra, ale takie stwierdzenie wymaga precyzji.

2. Uznanie wspólnych elementów

Wiele religii posiada wspólne aspekty:

- modlitwę;
- poszukiwanie duchowe;
- znaczenie moralności;
- wiarę w rzeczywistość transcendentną.

Jednak posiadanie wspólnych elementów nie oznacza wyznawania tej samej wiary.

Dwie osoby mogą mówić o miłości, ale rozumieć ją w całkowicie różny sposób.

3. Wizja relatywistyczna

W niektórych przypadkach pojawia się współczesna idea:

„Wszystkie religie są jednakowo ważnymi drogami prowadzącymi do Boga.”

Takie stanowisko nie odpowiada nauczaniu Kościoła katolickiego.

Kościół naucza, że w innych religiach mogą istnieć ziarna prawdy, ale jednocześnie wyznaje, że Chrystus jest pełnią i ostatecznym wypełnieniem Objawienia.

---

7. Czego naprawdę Kościół naucza o religiach niechrześcijańskich?

Sobór Watykański II używa ważnego określenia:

„Ziarna Słowa”.

Oznacza ono, że w różnych tradycjach religijnych mogą istnieć elementy prawdy i dobra.

Bóg może działać w sercu osób, które szczerze poszukują prawdy.

Jednak te ziarna znajdują swoje pełne spełnienie w Chrystusie.

Jak mówi święty Paweł:

> *„W Nim wszystkie skarby mądrości i wiedzy są ukryte.”*
> *(Kol 2,3)*

Kościół nie gardzi tym, co dobre znajduje się poza jego widzialnymi granicami.

Nie może jednak również ukrywać tego, co – jak wierzy – otrzymał:

Chrystus jest Zbawicielem wszystkich ludzi.

---

8. Niebezpieczeństwo fałszywego dialogu religijnego

W naszych czasach istnieje częsty błąd:

Mylenie dialogu z rezygnacją.

Niektórzy sądzą:

„Aby szanować inną religię, muszę przestać wyznawać własną wiarę.”

To jest błędne.

Prawdziwy dialog wymaga osób posiadających jasną tożsamość.

Katolik, który nie wie, w co wierzy, będzie miał trudność z prowadzeniem głębokiego dialogu.

Prawdziwy dialog nie polega na mówieniu:

„Ty masz rację i ja mam rację, nawet jeśli głosimy rzeczy sprzeczne ze sobą.”

To byłby jedynie relatywizm.

Prawdziwy dialog polega na powiedzeniu:

„Szanuję cię jako osobę, słucham twojego doświadczenia religijnego, ale dzielę się z tobą prawdą, którą – jak wierzę – otrzymałem od Boga.”

---

9. Postawa katolika wobec innych religii

Dobrze uformowany katolik powinien unikać dwóch skrajności.

Pierwsza skrajność: pogarda

Chrześcijanin nigdy nie powinien patrzeć z wyższością na tych, którzy nie podzielają jego wiary.

Chrystus umarł za wszystkich.

Każdy człowiek posiada nieskończoną godność.

Druga skrajność: relatywizm

Nie powinien również myśleć:

„Nie ma znaczenia, w co ktoś wierzy.”

Wiara katolicka posiada obiektywną treść.

Jezus Chrystus nie powiedział:

„Jestem jedną z możliwości.”

Powiedział:

> *„Ja jestem drogą, prawdą i życiem.”*
> *(J 14,6)*

---

10. Zastosowanie duszpasterskie w dzisiejszym społeczeństwie

Żyjemy w społeczeństwach, w których współistnieją osoby należące do różnych religii.

Stawia to przed nami konkretne wyzwania:

- szkoły z uczniami różnych wyznań;
- wielokulturowe dzielnice;
- różnorodne środowiska pracy;
- małżeństwa mieszane;
- publiczne debaty dotyczące religii.

Jak powinien postępować katolik?

Z miłością

Nigdy z nienawiścią ani pogardą.

Z jasnością

Nie ukrywając swojej wiary.

Z pokorą

Uznając, że również on sam każdego dnia potrzebuje nawrócenia.

W duchu misyjnym

Ponieważ głoszenie Chrystusa pozostaje misją.

Jezus powiedział:

> *„Idźcie na cały świat i głoście Ewangelię wszelkiemu stworzeniu.” (Mk 16,15)*

---

11. Wielkie pytanie: jeśli nie oddajemy czci temu samemu Bogu, czy powinniśmy ze sobą walczyć?

Odpowiedź chrześcijańska brzmi jasno:

Nie.

Różnice religijne nigdy nie mogą prowadzić do nienawiści.

Chrześcijanin jest powołany do miłości nawet wobec tych, którzy myślą inaczej.

Jezus nauczał:

> *„Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladują.”*
> *(Mt 5,44)*

Prawda i miłość nigdy nie powinny być od siebie oddzielone.

Kościół odrzuca zarówno pogardę wobec innych religii, jak i przekonanie, że wszystkie religie są identyczne.

---

12. Zakończenie: wierność Chrystusowi i szacunek wobec wszystkich

Nostra Aetate nie jest dokumentem, który twierdzi, że wszystkie religie są takie same.

Jest to dokument, który naucza czegoś znacznie głębszego:

Chrześcijanin powinien podchodzić do świata z miłością, jednocześnie niosąc w sobie prawdę Chrystusa.

Nie oddajemy po prostu „czci temu samemu Bogu”, jeśli przez to rozumie się, że wszystkie religie są równoważne.

Kościół wierzy, że istnieje jeden prawdziwy Bóg, ale wierzy również, że ten Bóg w pełni objawił się w Jezusie Chrystusie.

Dlatego katolik może powiedzieć:

„Głęboko szanuję każdą osobę religijną. Uznaję wszystko, co dobre, co istnieje w innych tradycjach. Pragnę żyć w pokoju i dialogu ze wszystkimi. Jednak moja wiara prowadzi mnie do

wyznania, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym, Zbawicielem świata i pełnią całego Objawienia.”

Prawdziwy pokój nie rodzi się z wymazania różnic.

Rodzimy się z prawdy połączonej z miłością.

Jak nauczał papież Benedykt XVI:

Wiara chrześcijańska nie jest ideą stworzoną przez człowieka, lecz spotkaniem z Osobą: Jezusem Chrystusem.

A to spotkanie jest największym skarbem, który Kościół jest powołany głosić całemu światu.